

T R A N S K R Y P C J A
ROZPRAWY PRZED TRYBUNAŁEM KONSTYTUCYJNYM
z dnia 11 grudnia 2023 r.
w sprawie o sygn. K 8/21

Rozprawie przewodniczy Prezes TK Julia Przyłębska.

Przewodnicząca:

Trybunał Konstytucyjny postanowił zamknąć – w dniu 21 listopada 2023 r. – rozprawę otworzyć na nowo w związku z tym, że istniała konieczność odroczenia terminu ogłoszenia orzeczenia, ze względu na usprawiedliwioną nieobecność sędziego. Rozpoznajemy sprawę z wniosku Prokuratora Generalnego o zbadanie zgodności:

- 1) art. 279 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w zakresie, w jakim w sprawach rozpatrywanych przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej pozwala na nałożenie na Rzeczpospolitą Polską, jako państwo członkowskie Unii Europejskiej, okresowej kary finansowej lub ryczałtu za niezastosowanie się do orzeczonego środka tymczasowego z art. 2, art. 4 i art. 90 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) art. 39 Statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, stanowiącego Protokół nr 3 do Traktatu wskazanego w punkcie 1, w zakresie, w jakim upoważnia Prezesa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej lub sędziego tegoż Trybunału do nałożenia na Rzeczpospolitą Polską, jako państwo członkowskie Unii Europejskiej, środków tymczasowych odnoszących się do kształtu, ustroju i funkcjonowania konstytucyjnych organów Rzeczypospolitej Polskiej z art. 2, art. 8 ust. 1, art. 90 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Na rozprawę stawili się, w imieniu wnioskodawcy, pan Robert Hernand – zastępca Prokuratora Generalnego oraz z upoważnienia Prokuratora Generalnego pan Sebastian Bańko – prokurator Prokuratury Okręgowej w Warszawie, delegowany do wykonywania czynności w Prokuraturze Krajowej, w imieniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej stawili się pan prof. Dariusz Dudek, w imieniu Sejmu stawili się pan poseł Paweł Śliz.

Pan Paweł Śliz:

Dziękuję.

Przewodnicząca:

W imieniu Ministra Spraw Zagranicznych nie stawił się na nikt. Prawidłowo powiadomiony o terminie dzisiejszego posiedzenia. Pełnomocnictwa wszystkich państwa znajdują się w aktach. Rozprawa jest protokołowana w pomieszczeniu technicznym. Ponadto Trybunał informuje, że rozprawa jest transmitowana w Internecie.

Mam do państwa pytanie, czy poza dotychczas złożonymi stanowiskami, już końcowymi, jeszcze państwo chcieli coś powiedzieć?

Pan Robert Hernand:

Dziękuję, Wysoki Trybunale.

Przewodnicząca:

Dziękuję bardzo. Pan profesor?

Pan Dariusz Dudek:

Dziękuję.

Przewodnicząca:

Pan?

Pan Paweł Śliz:

Tak, Wysoki Trybunale. W imieniu Marszałka Sejmu chciałbym złożyć wniosek, jeżeli...

Przewodnicząca:

Proszę bardzo.

[przedstawiciel Sejmu RP złożył na stół Przewodniczącej wniosek formalny]

Dziękuję bardzo. W związku z tym, że złożony został wniosek... Rozumiem, że to jest jedyny wniosek, który pan składa?

Pan Paweł Śliz:

Na tą chwilę jedyny wniosek, Wysoki Trybunale.

Przewodnicząca:

Nie, w związku z koncentracją, czy jeszcze jakieś wnioski pan zgłasza?

Pan Paweł Śliz:

Wysoki Trybunale, jeżeli drugi wniosek, to wniosek o odroczenie tej rozprawy celem możliwości przygotowania stanowiska Sejmu.

Przewodnicząca:

Czyli to jest drugi pana wniosek, dobrze.

Pan Paweł Śliz:

Tak jest.

Przewodnicząca:

Gdyby wniosek, który pan wnosi... to wnosi pan o odroczenie, dobrze?

Pan Paweł Śliz:

Tak jest.

Przewodnicząca:

I wniosek...

Pan Paweł Śliz:

Ze względu na przygotowanie stanowiska Sejmu nowej kadencji...

Przewodnicząca:

[...]

Pan Paweł Śliz:

Wskazując jeszcze, jeśli Wysoki Trybunał pozwoli, że takie stanowisko do końca miesiąca grudnia będzie przygotowane przez Sejm X kadencji.

Przewodnicząca:

Czyli innych wniosków pan nie zgłasza, dziękuję bardzo. W takim razie ja państwa informuję, że złożony został wniosek o wyłączenie sędziów Mariusza Muszyńskiego, Justyna Piskorskiego i Jarosława Wyrembaka. Rozumiem, że ten wniosek został przygotowany, bo państwo nie wiedzieli, że jednego z sędziów nie ma tutaj, tak?

Pan Paweł Śliz:

Tak, Wysoki Sądzie.

Przewodnicząca:

Czy w tej sytuacji modyfikuje pan swój wniosek w ten sposób, że tylko wniosek co do Justyna Piskorskiego i Jarosława Wyrembaka, tak?

Pan Paweł Śliz:

Tak, Wysoki Trybunale.

Przewodnicząca:

Dobrze, dziękuję bardzo. W takim razie, proszę państwa, Trybunał celem rozpoznania tego wniosku udaje się na naradę i informuję, że kontynuować będziemy o godzinie 11.30. Dziękuję państwu bardzo.

[Przewodnicząca zarządziła przerwę do godz. 11.30]

[Przewodnicząca wznowiła rozprawę o godz. 11.37]

Przewodnicząca:

W pierwszej kolejności informuję, że Trybunał Konstytucyjny na posiedzeniu niejawnym w dniu dzisiejszym, po rozpoznaniu wniosku Sejmu o wyłączenie z udziału w postępowaniu pana sędziego Justyna Piskorskiego oddalił wniosek. Trybunał Konstytucyjny po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 11 grudnia wniosku Sejmu o wyłączenie z udziału, w postępowaniu sygnaturze K 8/21, sędziego Jarosława Wyrembaka oddalił wniosek. Ponadto informuję, że Trybunał Konstytucyjny oddalił wniosek o odroczenie rozprawy.

Trybunał uznał, że uczestnik postępowania mógł swoje stanowisko zaprezentować również... na marginesie Trybunał zwraca uwagę, że w dniu 7 grudnia odbyła się właściwa Komisja sejmowa, która opiniowała wnioski zgłoszone do Trybunału Konstytucyjnego. Także w ocenie Trybunału była taka możliwość, było odraczane ogłoszenie orzeczenia i stanowisko mogło zostać przygotowane. Dlatego Trybunał Konstytucyjny oddala wniosek o odroczenie rozprawy.

Czy pan chciałby zająć stanowisko merytoryczne? Bardzo proszę.

Pan Paweł Śliz:

Wysoki Sądzie, Wysoki Trybunale, tak, jak wskazałem na początku, pełnomocnik Sejmu – Sejm – jako reprezentant narodu ma mieć prawo do przedstawienia swojego stanowiska. Proszę zwrócić uwagę, że to stanowisko jest oparte o kadencyjność Sejmu.

Przewodnicząca:

Ale pan w tej chwili... Nie, teraz już wniosek pana o odroczenie rozprawy został już oddalony, ale teraz proszę o merytoryczne stanowisko w sprawie K 8/21. Proszę o zajęcie merytorycznego. My już nie rozpoznajemy pana wniosku o odroczenie rozprawy – on został na piśmie sformułowany, on został oddalony. Prosimy pana o zajęcie merytorycznego stanowiska w sprawie. Bardzo proszę.

Pan Paweł Śliz:

Wysoki Trybunale, rozpoczynam.

Przewodnicząca:

Tak, dobrze.

Pan Paweł Śliz:

To jest moje rozpoczęcie w tym zakresie. Jeżeli Wysoki Trybunał pozwoli, chciałbym skończyć.

Przewodnicząca:

Bardzo proszę.

Pan Paweł Śliz:

Wysoki Trybunale, dalej podkreślam, że nie jest możliwość przygotowania stanowiska merytorycznego przez Sejm w tak bardzo krótkim czasie. Pełnomocnictwo do reprezentowania dla poprzednich posłów zostało cofnięte, jak również stanowisko w przedmiotowej sprawie zostało cofnięte. To jest niebagatelna sprawa, bardzo istotna sprawa, także z punktu widzenia obywateli, dlatego przygotowanie merytorycznego stanowiska w tym zakresie... pragnę zwrócić uwagę, że podstawą postępowania przed Trybunałem jest nie stanowisko zajmowane na rozprawie, a stanowisko w formie pisemnej i o takie stanowisko Sejm wnioskował.

Bardzo mi przykro, ale Sejm dalej stoi na stanowisku, że chce przedstawić merytoryczne stanowisko w niezwykle istotnej dla obywateli sprawie, Sejm X kadencji. Ja wnoszę nie o odroczenie, tylko o ewentualne zobowiązanie Sejmu do zajęcia takiego stanowiska w formie pisemnej, które będzie można przedstawić przed ogłoszeniem jeszcze wyroku w niniejszym postępowaniu. Dziękuję.

Przewodnicząca:

Czy zajmie pan merytoryczne stanowisko w tej sprawie?

Pan Paweł Śliz:

Stanowisko jest takie, że Sejm chce zająć w formie pisemnej i wnosi o umożliwienie zajęcia takiego stanowiska.

Przewodnicząca:

Panie pośle, moje pytanie jest takie, sekwencja zdarzeń była taka, że państwo wycofali dotychczasowe stanowisko Sejmu. Mieliście państwo możliwość, mógł pan przed rozprawą zapoznać się z aktami sprawy i ze stanowiskami – zresztą one wszystkie były wysyłane do państwa. Mogliście państwo zapoznać się z tymi stanowiskami, które uczestnicy postępowania i wnioskodawcy zgłosili.

Moje pytanie jest takie, jakie stanowisko zajmuje Sejm wobec wycofania, czy państwo popierają wnioskodawcę czy państwo się nie zgadzają. Ja proszę o stanowisko merytoryczne.

Pan Paweł Śliz:

Wysoki Trybunale, ale Wysoki Trybunał uniemożliwił Sejmowi zajęcia merytorycznego stanowiska w tym zakresie i dlatego podnoszę, że Sejm dalej chce na piśmie zająć to stanowisko. Nie jest konieczne, Wysoki Trybunale, odraczenie tej rozprawy, można odebrać inne stanowisko i pozwolić Sejmowi zająć.

Pragnę zwrócić uwagę, że kadencja tego Sejmu zaczęła się dopiero 13 listopada, więc przygotowanie...

Przewodnicząca:

Dobrze, ja to rozumiem, ale szanowny panie, jeszcze raz powtarzam, Trybunał Konstytucyjny oddalił państwa wnioski o odroczenie rozprawy celem zajęcia stanowiska przez uczestnika postępowania. Państwo wycofali dotychczasowe stanowisko i w momencie, kiedy wycofane zostało to stanowisko, nie przedłożyliście nowego stanowiska, mimo że – jeszcze powtarzam – był termin ogłoszenia orzeczenia, kilkakrotnie był odraczany ze względu na szczególną okoliczność związaną z usprawiedliwioną nieobecnością sędziego i w związku z powyższym, pan mógł się zapoznać ze wszystkimi stanowiskami, które znajdują się w aktach i przychodząc na dzisiejszą rozprawę mógł pan zająć stanowisko w imieniu Marszałka.

I dlatego nie pytam pana o przyczyny tego, dlaczego państwo nie przedstawili tego stanowiska, tylko pytałam pana o merytoryczne stanowisko przypominając, że to stanowisko Sejmu już było, znajdowało się w aktach i ono zostało przez Sejm zajęte i chciałam się dowiedzieć, czy państwo... wycofując oznacza, że państwo nie zgadzają się z tym stanowiskiem, które zajął wcześniej Sejm?

Pan Paweł Śliz:

Oczywiście, że tak, to jest jasne pokazane cofając to stanowisko. Ja tylko podnoszę, że w oparciu o art. 58 o Trybunale Konstytucyjnym postępowanie prowadzi się w formie pisemnej i o taką możliwość wnosimy, a także art. 63 ust. 1 wnoszę, aby Trybunał Konstytucyjny zobowiązał Sejm to przedłożenia takiego stanowiska.

Przewodnicząca:

Dziękuję bardzo. Czy państwo jeszcze chcieliby zająć stanowisko?

Pan Robert Hernand:

Nie, dziękuję, Wysoki Trybunale.

Przewodnicząca:

Pan profesor?

Pan Dariusz Dudek:

Proszę Wysokiego Trybunału Konstytucyjnego, te wszystkie okoliczności, które podnosi przedstawiciel Sejmu są dość istotne. Mianowicie faktem jest bezspornym, że to nie jest... jest ciągłość istnienia Sejmu, ale to nie jest ten sam w składzie personalnym organ, innej, nowej kadencji, która rozpoczęła się rzeczywiście – wszyscy wiemy – od dnia 13 listopada, czyli zaledwie 29 dni temu. Ja, proszę Trybunału Konstytucyjnego, rozumiem

sytuację w ten sposób, że poprzednie stanowisko, poprzedniego Sejmu zostało wycofane i w to miejsce, jak rozumiem, nie zostało złożone, przedstawione merytoryczne stanowisko. Pan poseł, jak sądzę, prawda, pan poseł powołuje się na coś, co jest ewidentne istotnie, Sejm jest uczestnikiem tego postępowania, Marszałek Sejmu reprezentuje, ustanawia pełnomocnika.

Zważywszy, Wysoki Trybunał Konstytucyjny, że w tej sprawie dochodziło już wielokrotnie do sytuacji trudnych, mianowicie w zakresie procedowania – po stronie także Wysokiego Trybunału, ostatnio, kiedy się niektórzy uczestnicy czy ich przedstawiciele bądź pełnomocnicy stawili – dowiadywaliśmy się nawet 10 minut przed rozprawą o tym, że została odwołana z uwagi na losowe sytuacje, jakie niewątpliwie stanowi usprawiedliwiona nieobecność osoby ze składu orzekającego chorującej. Ja też podnoszę tę okoliczność, którą pan Prezydent w swoim stanowisku pisemnym, dość lapidarnym – byłem egzaminowany, jakie ono jest, czy się przyłącza do wniosku Prokuratora Generalnego czy jest opozycyjne – a ja wskazywałem, że są pewne przesłanki.

Słowem, wprowadzie postępowanie nie ulega dyskontynuacji z uwagi na zmianę kadencji, ale wydaje mi się, że to oczekiwanie umożliwienia przedstawienia pisemnego stanowiska przez parlament, przez jedną z jego izb, Sejm, jest istotne. Jeśli padła deklaracja dotycząca terminu – terminu nieodległego – jeśli pan poseł, upoważniony przez pana Marszałka, w tej kwestii składa pewną deklarację, pewne zapewnienie, że nie będzie to obstrukcja tylko rzeczywiście w jakimś terminie krótkim, rozsądnym, bez nieuzasadnionej zwłoki, jak mówi Konstytucja o prawie do sądu, zostanie to stanowisko przedstawione, być może ono by dawało Wysokiemu Trybunałowi dodatkowe przesłanki merytoryczne dla wydania rozstrzygnięcia w tej sprawie. Dlatego, szanując zapadłe przed chwilą postanowienie nieuwzględniające wniosku o odroczenie rozprawy, jeśli pan poseł sugeruje zarządzanie krótkiej przerwy w tym celu, aby to stanowisko pisemne zostało wypracowane i przedstawione Trybunałowi, to ze swej strony mogę zadeklarować, że w dniu doręczenia tego stanowiska uczestnikowi, którego mam zaszczyt reprezentować, z tym stanowiskiem uczestnik się zapozna i będzie mógł się do niego odnieść – wręcz *a vista* – bez dalszych jakichś terminów w tym zakresie.

Także ja nie komentuję, nie przyłączam się co do tego stanowiska, czy nie zajmuję takiej postawy procesowej, że oponuje lub popieram to stanowisko – to nie jest moją rolą – natomiast dostrzegam poważne argumenty na rzecz uwzględnienia, jak rozumiem wniosku, prośby o umożliwienie w okresie krótkiej przerwy przedstawienia tego stanowiska – zwłaszcza, że poprzedniego Sejmu stanowisko zostało wycofane. Istotnie bieg spraw

konstytucyjnych, ustrojowych w naszym państwie, związanych z tym co i dzisiaj nastąpi, czyli procedurą tworzenia nowej Rady Ministrów, jest to czas niewątpliwie napięty i trudno byłoby powiedzieć, że parlament, w szczególności Sejm, w tym czasie ma jakieś wakacje parlamentarne.

Dlatego, Wysoki Trybunale, zważywszy, że chodzi o krótki horyzont czasowy, tak to rozumiem, jeszcze w tym roku ta sprawa by się zakończyła, która ma bieg już dwuletni, więc nie sądzę, aby ten – jeszcze dodatkowo – jakiś krótki termin mógł oznaczać zagrożenie sprawności postępowania. Dziękuję.

Przewodnicząca:

Dziękuję bardzo. Tak, bardzo proszę.

Pan Robert Hernand:

Dziękuję Wysoki Trybunale. Wysoki Trybunale, pamiętajmy o pewnych datach, które są istotne dla oceny wniosku przedstawiciela Marszałka Sejmu. Pan Marszałek Sejmu objął swoją funkcję w dniu 13 listopada 2023 roku, a zatem na 8 dni przed planowaną na dzień 21 listopada 2023 roku rozprawą w niniejszej sprawie. Pomimo tego Marszałek nie wyznaczył, zgodnie z art. 121 ust. 1 Regulaminu Sejmu przedstawiciela do reprezentowania Sejmu, który na rozprawie mógłby złożyć wnioski formalne, jak również zająć merytoryczne stanowisko w tej sprawie.

Tylko przypominam, że w toku rozprawy przed Wysokim Trybunałem Konstytucyjnym, w odróżnieniu od posiedzeń, kiedy to Trybunał Konstytucyjny musi mieć wszystkie stanowiska uczestników postępowania, w przypadku rozprawy brak takiego stanowiska pisemnego w żaden sposób nie niweczy możliwości prowadzenia rozprawy i wydania orzeczenia w kwestii, która jest badana przed Wysokim Trybunałem. Chciałbym także przypomnieć to, że zgodnie z art. 110 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałek prezentuje Sejm na zewnątrz, a opinia Komisji Ustawodawczej nie ma charakteru wiążącego. Mamy przypadki w historii polskiego parlamentaryzmu, kiedy to Marszałek zmieniał stanowisko, które zostało przegłosowane na Komisji Ustawodawczej i prezentował inne stanowisko.

Dlatego też w tej kwestii należy dokonać następującej oceny – więc jest to dyskrecjonalna decyzja Marszałka. Marszałek Sejmu od dnia 13 listopada do momentu rozprawy w dniu 21 listopada mógł, po pierwsze, przedstawić stanowisko pisemne, dwa, mógł wyznaczyć przedstawiciela do reprezentowania Marszałka, który przed Wysokim Trybunałem mógł to przedstawić w formie ustnej, z czego skorzystał przecież Minister Spraw Zagranicznych, który na ostatniej rozprawie, która była rozpatrywana przez Wysoki

Trybunał, zajął stanowisko ustne, nie składając w tym zakresie żadnego stanowiska pisemnego i Trybunał to stanowisko przyjął, jako uczestnika postępowania. Dlatego też uważamy, w odróżnieniu od pana profesora i przedstawiciela pana Marszałka Sejmu, że nie ma żadnej podstawy do odroczenia rozprawy po raz kolejny i zażądania od Marszałka Sejmu stanowisko pisemnego. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca:

Dziękuję bardzo. Ponieważ pan zmodyfikował treść swojego wniosku, myśmy oddalili odroczenie, a pan o zobowiązanie Sejmu do przedstawienia stanowiska, ja zarządzam 5 minut przerwy celem podjęcia decyzji przez Trybunał Konstytucyjny.

[Przewodnicząca zarządziła przerwę do godz. 11.56]

[Przewodnicząca wznowiła rozprawę o godz. 12.27]

Przewodnicząca:

Trybunał oddalił pana wniosek o określenie terminu celem przedstawienia stanowiska w sprawie, ponownie przypominając, że na rozprawie w dniu 21 listopada nie pojawił się przedstawiciel Sejmu i takiego wniosku nie złożył, nie zajął żadnego stanowiska. Był później też czas jeszcze na to, żeby ewentualnie takie wnioski składać, rozprawa została zamknięta. Tylko szczególna okoliczność związana z usprawiedliwioną nieobecnością jednego z sędziów spowodowała, że zaistniała konieczność otwarcia tej rozprawy na nowo i w ocenie Trybunału brak podstaw do tego, aby również taki wniosek tutaj uwzględnić.

W tym stanie rzeczy, Trybunał Konstytucyjny uznaje sprawę za dostatecznie wyjaśnioną do wydania orzeczenia. Na tym zamykam rozprawę. Proszę wstać, Trybunał Konstytucyjny ogłosi wyrok.